

Georg 503
Hortlandes

Georgs-B.

W. L. et abitur. vultus in eo
S iud i n ad. ad. 21 i n s i s s. n. ad. ad. 22 n
Dann

1211

Murnarus Leviathan

Vulgo dictus, Geltnar, oder
Gens Prediger.

Murnarus, qui & Schönhenselin,
oder Schmutz Kolb, de
se ipso.

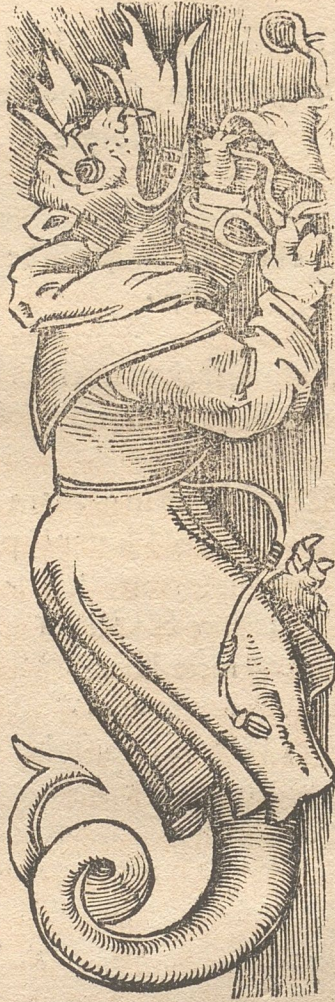
Sinugæ, & fastus, faciunt quem relligiosum,
Sum bonus, & magnus, relligiosus ego.

Raphaelis Musæi in gratiam Marti
ni Lutheri, & Hutteni, pro
pugnatorum Chri
stianæ & Germa
nicæ liber
tatis,
ad Olores Epistola.

Ipsē est rex super vniuersos filios superbiæ.
Victor Syon incendia iactans.

Denariis eius procedit fumus,
sicut ollæ succensę
atq; feruentis.

Draco iste quę formasti ad illudendum ei.
Behemot fringens caudam quasi cedrum, nervi testicularis eius
perplexi sunt. Sub umbra dormit, in secreto calami, & in locis hu-
menibus. Non parcerit ei uerbis potentibus, & ad deprecandũ
composita.

Ecce spes eius frustrabitur eum, & uidentibus cunctis precipitabitur. In medium
oris eius quis intrabit? Sternuatio eius splendor ignis, & oculi eius ut palpebre
dilucidi. De ore eius lampades procedunt sicut rede ignis.
Si non aliquid nocuissimam mortuus effem.
Cor eius indurabitur quasi lapis, & fringetur quasi malleorum incus, cum appre-
henderit eum gladius, subsistere non poterit, neq; hasta neq; thorax.

Draco magnus & rufus, accusator Fratrum nostrorum, cui datũ est
os loquens magna, & blasphemias, & aperuit os suũ in conuicia ad
deũ, ut cõuitiis afficeret nomẽ eius, & tabernaculũ eius, & eos q in
cælo habitãt. Et est datũ illi bellũ facere cũ sanctis, & uincere eos, &
adorabũt eũ q inhabitãt terrã, quorũ nõ scripta nõia in libro uitæ.

MVRNARVS LEVIA
THAN.

INTERLOCVTORES.

MVRNAR. VVEDDELVS.
L. PHRISIVS. PLVTVS.

MVARNAR. Vveddele, Vveddele,
Vveddele, quando quidem nunc omnes dul-
cia sectant lucra, quæruntq; vt absumât, absu-
munt vt requirât, & solus celebris est qui diues est, age-
dum, quid censes quo ditemur etiam & nos? Adeo ne
semper inopes, hianti rictu, nos nostrâ prospiciemus
miseriam? VVED. Thesaurus mihi in lingua situs,
vt quæstui habeam loqui melioribus. Tu vero cū hac
arte polleas plurimum, miror cur inopiam quereris?
MVRNAR. Verba mihi sunt quamplurima, ve-
rum huiusmodi quomodo crumenam infartient?
quid auro cum nugis? Quin videas nullos egere
magis, q̄ vanidicos illos. VVEDDELE.
Miserum istuc profecto. Poterit quis eo adhibere pe-
cunias vbi non oporteat, vt hunc etiam necessarium
sit perire, si quis heluēt frequenter, fueritq; prom⁹ ma-
gis q̄ condus, creber quoq; in voluptatibus sit, aut scor-
tulum aliquod foueat clam? Mirum tibi videtur si is
vacuos habuerit ioculos? MVR. Per Radamanthū
Vveddele, raro hoc ago, malo quodam ac pessimo
omine euenit, fortunę noto fortasse. VVED. Vt
Pessimo queſo? An non Monachi oēs pertusos habēt

A ii

Ecce spes eius frustrabitur eum, & uidentibus cunctis precipitabitur. In medium
oris eius quis intrabit, & Serruratio eius splendor ignis, & oculi eius ut palpebre
diluclui. De ore eius lampades procedunt sicut redę ignis.
Si non aliquid nocuissimam iam mortuus essem.

ui datū est
nuicia ad
eos q̄ in
ere eos, &
bro uitæ.

M V R N A R V S

faccos, & Charybdes existunt quædam bonorum omniū: Genus hominum hiulcum, & insatiabile, quibus & hoc genuinum est, vt quo sint ditiores, hoc magis ac magis egeant, aurum sitientes, vt Pactoli harena, ac non magis inexplebiles, q̄ hoc Danaïdum dolium. Quo vno, ac solo hallucinatus est Salomon sapientissimus, vt qui inter quattuor insatiabilia. Mendicantes Fratres non annumerauit. M V R N A R. Nihil proh Christe, nihil abest a me magis q̄ auarus vt siem, interim illi quales sint, non multum mea interest. Tenuē mihi domi salinum, fuliginosa & angusta domi lucernula, qua nocte lucubro nugaturus temere quippiam in Lutherum, & cantharus, quemadmodum Sileno, vnus, attrita ansa, in reliquum nihil nisi pulices, & subter lecticam cymices. V V E D. Quorsum ergo attinent aurei, quos nuper a Gruningero mercede accoeperas, libellos vt cuderis in Lutherum, sed & nummuli sacrificiorum, & quæ abradis hinc inde caseolos colligens apud incolentes rus? Age, quo tandem profundis hæc omnia? M V R. Ha, quo profunderem? quid nam hoc quæris? Tu cedo, quid faciendum quo plura adipiscar? Siquidem necessum est habere. V V E D D E L E, De me quidem nihil mirum, qui lucris inhio, cui vxor est insolentissima, & liberi sunt, si præter ius ac phas pecunia multauerim agricolas, idq̄ libellis, & instrumentis, codicillis, & si quæ sunt aliæ iureperitorum fraudes, quibus stultis hominibus imponunt. Tu cum monachus sis, & idem Minoritanus, quid tantopere

amas.
quida
facias
ἐσ κόρε
onis.
q̄ pec
pecun
vt ac
non a
erunt
titum
fedeci
Ro.
uincia
etiā
dixi)
si inun
boni su
uis est
dulo,
ego, &
cianun
dent m
rum tar
& puel
rijs diu
nibus c
ter Dal
των μν.

LEVIATHAN

amas pecuniam? Num vereris, ne cum cucullo malus
 quidam Astarothus te tollat, ut male tibi propitium
 facias tuum Franciscum? **M V R N A R.**
 εἰς κόρακας cum his commentis, non sum ego eius facti-
 onis. Dñj perdant hypocritas, nulli rei plus student
 q̄ pecuniæ, nulla voluptate se oblectant magis. Idem
 pecuniæ contactus qui & foëminarum. Ad foëminas
 vt acriter cercopissant, ita & ad nummorum contactũ,
 non aliam ob causam quam q̄ sibi met sic constitu-
 erunt piaculum esse contingere. Nitimur autem in ve-
 titum semper, cupimusq̄ negata. Alioqui vnde illis
 sedecim millia florenorum, quos anno ab hinc quarto
 Ro. soluerunt Pontifici, quo sibi liceret habere Pro-
 uincialem? Tantum cum opum & diuitiarum studio,
 etiam ambitio illos possidet. Sed habendum est (vt
 dixi) quocunq̄ modo, quidlibet, vel quantumlibet,
 si inuncandum etiam mihi sit quippiam. Nihil enim
 boni suadet paupertas. Argentum, & anima, & sang-
 uis est mortalibus. Hoc qui caret, nec sibi parauit se-
 dulo, viuus hic inter mortuos ambulat. Pecuniæ vir-
 ego, & diuitias somnians, vt Mycillus ille apud Lu-
 cianum pauper. **VVEDDELE.** Dñj tibi tuam
 dent mentem Murnare, sed quis te fascinauit, vt au-
 rum tantopere cupias, immo nec aurum tantum, sed
 & puellas? Liceat enim mihi dicere quod vidi. Fe-
 rrijs diui Ioannis Euangelistę, indutus podere, & om-
 nibus quæ ad sacrificium spectant vestimentis sacris, p̄-
 ter Dalmaticam quam vocant, ita sacris ornatus *περὶ*
τῶν μυστηρίων discedebas, ingressusq̄ culinam, singulas

A iii

M V R N A R V S

puellas capillitio vellicabas, cū multo astantiū cachinno, deinde sacrificabas. M V R N A R. Non reuera VVeddele, sed tempori inseruiebam, q̄ eius diei consuetudo sic habet. VV E D. Quid vanissime, ad hoc tempori inseruiebas quod facere turpe fuerat, quouis etiam tempore? Quale hoc sacrificium dīi boni? Qualis hic Cupidinis sacerdos? M V R. tuo more loquacul⁹ es, mitte has nugas, si quid eximiū est aut splendidū, si quid venustū hominibus, ab te venit, o regina pecunia, quis te mihi iunget vxorem? vbi te obtineā? O si, vt in Danaæ quondam, ita & in meū nūc sinū prolabaris aureus Iupiter. O si, mensibus octo cacare mihi liceat in auri montibus? VV E D. Quin & famā prostitueres & religionem, vt video, pecuniæ causa? M V R. Ah famam, omnis res, virtus, fama, decus, diuina humanaq̄ pulchris diuitijs parant, quas qui confixerit, ille clarus erit, fortis, iustus, sapiens etiā rex, & quicquid volet, hoc veluti virtute paratum est. VV E D. Nihil ergo q̄ magis nūc tibi consultū sciam, q̄ vt correptis armis, Hymestū adeas, illic expugnaturus formicas auri custodes, accipiesq̄ quantū voles. Vel si citra negociū ditari velis, munis te ingeras audiendi cōfessiones, maxie vero mulierularū diuitū, quas si blāditijs demulseris, simul atq̄ illas terrueris de inferni ac purgatorij suppliciis, veditis etiā atq̄ emēsis indulgentiarū modijs ducentis, dici nō pōt q̄ futuræ sint ad nugas tuas largissimę. M V R. Hui baratrū deiciant Lutherū Superi, q̄ eas nūdinas nobis amputauit, tragulam iniecit hō astutissim⁹, ei⁹ artis et belle perit⁹. Sapiūt

proh do
sipiāt, su
tñ, si ho
p̄ficer
em̄ pre
nūmatq̄
hi cred
nistrar
ni cōtra
Nihil
sp̄fator
qualis
struct⁹
lument
nachas
dice ob
ribus no
bus con
rum ian
seant, h
tum an
vt anser
tem mu
moui m
sissime
grati⁹ fe
litis p̄m
a Frācob
gādo H

LEVIATHAN

proh dolor. VVE. Haud tā sapiūt qn multo plures de
 si piāt, supstitiosum est, credulum foeminarū gen⁹, Sunt
 tñ, si hoc nō successerit, vestales virgines, quib⁹ si pater
 p̄ficeris, nō vsq̄ adeo rem stultā es assequit⁹. Sunt
 em̄ prepingues & bene curata cute, proinde & optime
 nūmatę, & fortasse melius mutoniatę. M V. Nō bñ mi
 hi credit. Scis qualē me gesserim dū Guardianatū admi
 nistrarē, vt multo plura mihi restabāt soluēda eris alie
 ni cōtracti, q̄ stipendiorū atq̄ reddituū summa fuerat.
 Nihil non egi in hoc munere furis ac infidelissimi di
 spēsatoris officio dignū, porro cū re Monialiū, tute scis
 qualis sim, q̄ lubricus, non Monachus p̄fecto, sed hō, in
 struct⁹ supellectili minime vulgari. VV. Hoc in emo
 lumentū erit religiōis, si Nonnas ipse p̄gignas, & mo
 nachas, iam em̄ oēs refugiūt cuculla. Sub hęc etiā imo
 dice obstreperus, idone⁹ q̄ in vulgi concionib⁹ de anse
 ribus nobis aliquid edisseres. M V R. Si de anseri
 bus contio sit habenda, promptulus sum quidem, ve
 rum iam omnes satiati sunt meis nugis, pleni sunt, nau
 seant, horrent execrantur, deuouent, & cum semel tan
 tum anserum fecerim mentionem, anser haberi coepi,
 vt anserem me rident, atq̄ exhibant, reducis mihi in mē
 tem multas tragœdias, quas vbiq̄ locorum ac gentiū
 moui meis declamationibus. VVED. O ridiculo
 sissime Murnare, ne me fraudes his gerris, nihil mihi
 grati⁹ feceris vnq̄. M V. Heret palat o lingua, adeo me
 litis p̄mit aspera nūmorū, sed ausculta paulisp. Primū
 a Frācofordia puls⁹ sum magno cū dedecore, cū VVi
 gādo Hessio p̄dicatorij ordīs, diuę virginis temerato

cachin
 Non re
 q̄ eius
 Quid va
 re turpe
 rificium
 M V R.
 l eximū
 abs te ve
 em⁹ vbi
 in meū
 us octo
 D. Quin
 pecunia
 us, fama,
 nt, quas
 iens etiā
 tum est.
 ū sciam,
 pugna
 ū voles.
 as audi
 tū, quas
 de infer
 sis indul
 e sint ad
 deiciant
 it, tragu
 Sapiūt

ri, cuius exilii causam iccirco non refero, quod hanc iam multis annis tenes. Ea seditione excitata, veni Argentoratum, vbi negotium feci viris probis & optimis, docto Sebastiano Brantto, & Iacobo VVimphe- lingo, nec nō & toti cohorti huic cohærenti, doctis inq̄ qui tum florebant Argentorati, quod vel inuitus cogor asserere. Vt cumq; tamen, subactus sum atq; pro- stratus non sine magno meo malo. Extant de ea tra- goedig. plures epistolæ eruditorum, & Germanicæ li- bertatis defensio Iacobi VVimpheilingi, quibus mul- tis retro sæculis scietur qualis fuerit Murnarus. Coactus sum ius meum concedere aduersarijs, quod tamen nul- lum fuerat, & si quod erat, prophanissimum certe, & ex- cogitatum. Deiectus itaq; perueni Friburgū, illic con- tumeliose quædam protuli in Christum, & sanctā dei parentem Mariam. De Christo aiebam in hæc verba.

¶ Do man in nun het vom crüz gethon / do kundtē sie dē Schelmē nit begraben / dan die nacht siel zūher / vnd wart die zeit zūturz. Auch was es das der Sa- bath anfienge / vñ sie des gesetz halber in nit begraben dorffte / was solten sie dā thün. Do giengen sie dar / vñ warffen den Schelmē über dē zaun / vñ lieffen in ligen / in dem do kam er hinweg / wist niemant nit wo hin. & cætera his similia. Virginē aut̄ vocauī, ein Metzen, oder ein Madunnen, vocabulo quodam inusitato, & nō minus etiam turpi. Quo factū, ut eo loci hereticus sim pnunciatus, q̄ Christū non crederem fuisse sepultū, Tametsi eam opinionem & in hanc diem non deposue- rim, nec cessurus cuiq; , quod ipsum & pulcherrime,

imo sto
scripsi a
egregie
tum pr
cet non
a Fribu
mulare
struere
& pileu
scio ma
uerense
Mosg a
proxim
Argenti
adfabre
cem, ad
sectante
rissima
hoc ma
men me
sum hin
Quelso
fessione
bas loco
um tant
MVR
busdam
as abii, u
sem suff

LEVIATHAN

imo stolidissime innui in postremo meo libello quem scripsi ad Germaniæ procures, cōtra Lutherum. In hoc egregie commētor, non esse proditum in sacris literis tum precipue in euangelio, Christum esse sepultum, licet non diffidam articulum esse fidei. Profligatus itaq; a Friburgo, concessi Treuerim, & tum me coepit stimulare inuidia, pruriebatq; lingua, ut & ibi aliquod struerem incendium. Auxerunt audaciam istic insignia & pileus receptus. Illico ostendi qualis eram, & quid nescio machinat⁹ fuerim in spurios & in Canonicos Treuerenses, iussus sum abire tandem, atq; id citissime, nisi Mosę amnem uelim epotare. Huic calamitati accessit proxime contumelia quam in te VVeddelum admisi Argentorati, cum soluisset a Basilea. Scis quam tunc adfabre depinxerim te hominem sycophantam, nugacem, adulatorem, uutiligatorem, detractorem, gulosum, sectantem epulas, iniuriosum. Quę cum omnia sint uerissima, & uel pueris etiam nota Argētorati, & uel ob hoc maxime, quod necdum palinodiam cecinerim, tamen me excommunicabas, tradebasq; sathanæ, ut rursum hinc profugere sim compulsus. **WEDDELE,** Quęro te, ne sit tibi graue, quod tam celebrē tuam confessionem atq; uerba tua tibi interturbo. Vbi nam agebas locorum, tum e toto orbe proscriptus, non in exilium tantū, neq; in insulas, sed etiam usq; ad tartarum & **MVRNAR.** Bononiam abii, istic, atq; in aliis quibusdam Italię urbibus commorabar, Tandem Venetias abii, ubi in procinctu fuisset, ut in Patriarcham fuisset suffectus, nisi coccyem illum prodidissent merca-

B

M V R N A R V S

tores quidam Argentinensium, qui me nouerāt. Quin & ipse quoque Murnar unquo porrigeret auriculas simulque faceret tinnitum tintinnabulis morionū. Ephe biam tamen adeptus sum, atque subrogatus pædagogus iuuenum quorundam, quos, ut mea ferebat Minerva crassissima, docui quæ nunquam ipse didiceram, quæ & ipse non adprobe callebam, barbarus ex triuio, doctus sed indoctus, miro tamen supercilio. Nemo enim aliquando tam impudens, vel ineptus habitus est magister, qui discipulos non inuenerit similes sibi, multoque pars maior est milesias fabulas reuoluentium, quam Platonis libros, aut doctissimi Erasmi. Vetus testamentum Grunii Corocottæ, & Porcelli usque in hanc diem apud plures obtinuit. Fretus tamen multitudine, atque stultis fautoribus, qui ingenio & eruditione valebam ne tresserem quidem. At cum hic quoque facinus quoddam admisisset, simulata corpusculi imbecillitate, quod neque aerem neque cibos ferre possem, rursum rediit Argentoratum. V V E D D E L E. Interea sacrificabas etiam, atque rem operaberis diuinam? M V R. Hah, diuinam? Quotidie ad stipem, quæ est ibidem largissima. Quod si quis mihi denunciabat, excommunicatum esse me, negabam constantissime. Negabam quoque, aliquid mihi tecum esse negotii. V V E D. Tam amplam habebas conscientiam? M V R N A R. Ea mihi amplissima. V V E D D E L E. Redi ergo ad fabulam. M V R N A R. Quid inquam? Queror me nummis destitutum, proinde artificii cum restare nihil, quo licet hanc præferuidam & immo-

dicam
tatum
auarici
malum
tanden
re quo
teras su
aurū in
ram co
in tam
atque m
rum pa
foedo,
lo spec
tummo
scula, c
vxore
lo ante
sympo
vt ligu
Non in
causidi
aliter q
igitur l
ero bar
genium
nachus
aliquen
Aroma

LEVIATHAN

dicam extingquam. Omnis iacta alea est, nihil non tentatum. **VVEDDELE.** Pone obsecro hanc auariciam. Nam dubio procul ex cogitantia hic est hoc malum. **MVRNARVS.** At ex quacunque tandem causa, nihil iucundius profecto illud contingere quod adeo enitet, noctuque eminet eximie vnum ceteras supra opes, quod gloria quoque addit & decus, aurum inque **VVEDdele** Dedolatifissime, in hoc ego pro ram constitui & puppim. Et quid hoc non facerem, in tam pulcherrima creatura? Quid tu cum putidis atque male olentibus ferculis & mulsibus, omnia coquorum passus ludibria, quos si quis cominus spectet, quam foedo, quamque suspecto sint coagulati lenocinio, vel solo spectaculo, satur abscedat. Atque utinam meliores tantummodo epulas sectareris, & non etiam fabas, & holuscula, coenas Diogenicas, modo domi non conuiueris cum vxore Burcardo. Et, quod dictu foedius est, quibus paulo ante maledicebas, cum his paulo post momentum symposium ingrederis, quisquis sit ille hospes, tantum ut ligurias atque palati tui saties prurimum. **VVED.** Non isthoc tibi adeo videatur absurdum. Sum enim cauidicus, quibus simul & inuidere licet, & amare non aliter quam amantibus meretriculis & scortis. Si quando igitur lautum atque opiparum obtigerit conuiuium, tamen ero bardus, ut ob homunculi alicuius iram, meum ego genium fraudauero. Bene tecum actum est, quod monachus, maior alioquin praedo affuturus, quam vnquam aliquem tulerit Germania. **MVRNAR.** Nosti Aromatarium illum contractis contortisque digitulis?

M V R N A R V S

VVED. Pecuniosum illū Christianorū sceneratorē:
MVR. Eū ipsum aiūt, assiduo colligēdi, coaceruādiq̄
usu, eam incurrisse torturam. At ille q̄ miser, qui nunq̄
ad satietatē Tantali more neq̄ edit, neq̄ bibit, prepar-
cus, regiū stipat⁹ opibus. Huic quid aurum? WED.
Isthec alia res est Murnare. Consularis est, multos
post se relicturus hæredes qui illius sperant mortem.
Tu cum semel abdicaueris hoc seculū, id cucullo hoc
prę se ferēte, orbis peris totus cum diuiciarum aceruo:
Iniquum certe inhiare perditissimæ pecuniæ, quæ ma-
lorum omnium est causa, quæ tot habet sese concomi-
tantia uitiā, idololatriam, elatiōem, uecordiam, iactanti-
am, molliciem, uiolentiā, cæcitatē, tyrannidem, do-
lum, atq̄ alia similia, quibus qui fuerit irretitus, de illius
actum est salute, eritq̄ facilius multo camelum per fo-
ramen acus, quam eum intrare in regnum cælorum.
MVRNAR. Audin? Alteri cantaueris hanc can-
tilenam sæpius audiuius huiusmodi. WEDDE.
Quid igitur? Morionis uice uis ut illudatur tibi apud
principem aliquē? Nam & ego sic me talem insimulo
histrionem. Irridet me quis, nihil indignor, sed & ultro
arrideo. Quicquid dicunt homines, laudo, id rursum si
negāt, laudo, id quoq̄ negat quis, nego, ait, aio. Is que-
stus est nunc multo uberrim⁹, somnia quæ in te habes
eo tendunt, ne quis uirum te existimet uel probum, uel
sapientem. Primo nomen, deinde cucullus, postremo
mores, unum deest tantummodo, auriculas alini quo
tibi appingamus, excidamusq̄ testiculos, tutius ut præfi-
ciaris eunuchus, mulierculis in gynæceo, libere tum atq̄

impu
tra d
onun
na ue
tiger
suas t
um,
'omn
patie
quot
magi
posse
lingu
celse
alini
stice
mih
li chi
unt q
cus a
si & g
meris
discr
ridicu
poti⁹
effet
dē tal
leii au
Non

LEVIATHAN

impune dices faciesq̄ omnia, Esopi patina lautissima ci-
tra curam, citra laborem, pecunia ex questu gesticulati-
onum inimicarum copiosissima. MVRNAR. Bo-
na uerba Weddele. Testiculos nequaq̄, ne mihi con-
tigeris eum thesaurum. Stultum est amare compedes
suas tametsi aureas. Nolo esse tale bythinicum mancipi-
um, & perinde ut simia trunco reuinctus, derisui esse
omnibus. Garrulus sum, & uagus, nullius rei magis im-
patiens quam tranquillitatis. Singuli uici discurrendi
quotidie. Nullibi minus sum q̄ in monasterio. Quāto
magis si in huiusmodi aliquā caueam me incluserit, non
possem sustinere. Accedunt mores inciuiles, lubrica
lingua, q̄ nihil queat dissimulare. Si nō statim oīa pro-
cesserint ex animi sententia, statim aurículas protendo
asininas. Præterea quod de asino proditur Esopico, ru-
stice nimis & importune adblandienti suo domino, id
mihi admodū est procliue, fuitq̄ semper. Et gestus il-
li chironomorum aulicorum non aliter mihi conueni-
unt quam porco. Adeo enim uita inconstans, & lubri-
cus animus, & fumi mendaciorum non sufficiunt, ut ni-
si & gesticulationes adhibeantur & ioci, uidelicet ut nu-
meris undiq̄ in os confluentibus, & salibus nihil etiam
discrepantibus uel resonantibus quippiam in urbanis,
ridiculosissime explodat qui hoc nesciuerit. Optarim
poti⁹ meis copiis diues, ubi maior cōmoditas, minus in-
esset periculi. WEDDELE. Ad hoc ne Cræsi qui
dē talēta tibi sufficerent crediderim, uel asin⁹ ille Apu-
leii aureus, si nihil etiam aliud tibi cacet quam aurum
Non uideo quid ultra reliquum sit, quam ut Plutum.

M V R N A R V S

euoces auri deum ab inferis, qui thesaurum quem piã
 humi defossum tibi pandat, vel vt deus est largissim⁹,
 pariter & humanissimus, artem doceat, quo fiamus
 ambo diuites. Hæc extrema consultio. M V R.
 Per anserem, quid hoc audio? q̄ frustra aniliter mul-
 ta blacterauimus? Est hic L. Phrisius Ariolus,
 & magus, qui pro duobus assibus etiam animam habet
 venalem. En hic Blaphardus, quem si viderit, ter cen-
 tum nobis euocabit dæmonia ab orco. Agedum, ea-
 mus. Nesciebam tam facile mihi aurum prouentu-
 rum, mox hoc vespere bellaria parabimus gulæ autho-
 ramenta. Proh quid non hoc dudum venit in men-
 tem? eamus. VVEDDELE. Si tam certum
 hoc habes, mirum quod se ipsum non ditat ille, quin
 videas hunc ex diurna stipe sustentari loci inspectan-
 di, miserum tristemq̄ semper, qui nulla se audet exple-
 re voluptate, nullibi proinde potest consistere homo,
 Empusa magis varius. M V R. Ist hoc nihil ad te, quæ
 illius conditio est, quin eamus tandē. VVED. Nō
 acquiescet proch Christe, q̄ monachus manes vis con-
 sulere verebiturq̄, ne hunc in periculum aduoces, cum
 hoc citra periculum fieri non possit. M V R N A R.
 Noui Symonem, & Symon me, λίκος λίκον. Luthe-
 roma stix est etiam, fortasseq̄ non nihil de Lutheri re-
 bus respondebit ex tripode. VVEDDELE. Is
 est qui nuper in Lutherū inuexit turpissimo & eodem
 insulsiſſimo libello, cui nomē præscribitur. Defensio ne-
 cromantię, artis illi⁹ nugacissimæ & impiissimę. M V R.
 Tace, vir est rei medicę belle peritus. VVED. Hui

LEVIATHAN

doctorculus ille, quorū si quinquaginta tres posueris in
 equilibrium, vix veniūt pondere teruncii. MVR. Vt
 nanus ridet nanū, loripes loripedem? VVED. Atq̃
 ita etiam submurmurant eruditi. MVR. Neccum
 legisti vt audio, quanta illic congerit homo copiosissi-
 mus, tam plenus huiusmodi centonibus, ut asinus bom-
 bis & crepitib⁹, ex Macrobio, Plinio, Aristotele, Theo-
 phrasto, & cæteris philosophiæ summatib⁹, ex quo etiā
 gallinacei lactis haustū tibi possis polliceri. VVED.
 Ah philosophis, quos ne per somniū quidē inspexit,
 vel exsuctis forte ex decima lacuna. Sunt em̄ omnia fri-
 gidissima, atq̃ nō aliter coherēt q̃ arena sine calce, nul-
 lę rei quadrāt min⁹ q̃ defensionī necromātię, vel Astro-
 logiæ, vt pulcherrime simulq̃ doctissime edisserit duo-
 decim libris, ille cui⁹ nunq̃ interibit memoria doctissi-
 mus & eloquentissimus Mirandulan⁹ comes Ioannes
 Picus. Risum cōtinere nō potui, alioqui indoctus, cū vi-
 derem hunc Euangelica quædam, eo detorq̃re, vt Chri-
 stum probaret assertorem Astrologiæ. Mirū quod nō
 omnes lapides, & in parietibus trabes hūc conclament
 hereticū, qui eo venit amētia, vt scripturas, quæ prohi-
 bent huic stulticię fidam⁹, tam pphano ore flectere au-
 det in partē cōtrariā. O delirū. O indoctissimū. Nunqd
 culex elephantē? Homūtio ille, q̃ vix vltra p̄mas p̄gres-
 us sit literas, audet impugnare doctissimū vir⁹, cui tot⁹
 applaudit orbis. MVR. VVeddele, VVeddele,
 ne qd̄ nimis, ne dialogo quopiam tibi illudat hō poeta-
 ster. VVED. Iah, vt illum de allio & cepis? MVR.
 Audinḡ tace eam⁹. VVED. Tu prior hoīem appellito.

quempiam
 largissim⁹,
 uo fiamus
 VR.
 iliter mul-
 Ariolus,
 nam habet
 rit, ter cen-
 edum, ea-
 orouentu,
 alæ autho
 it in men-
 m certum
 lle, quin
 nspectan-
 det exple
 re homo,
 ad te, quæ
 D. Nō
 es vis con-
 oces, cum
 RNAR
 Luthē
 utheri re
 LE. Is
 & eodem
 fensione
 MVR.
 D. Hui

MVR. Salue peritissime astrologorū. Quid nā hoc portēti, striata frons & uultus ille matutinus, qd quęso indicii? PHRI. Modo Saturni hora, qui tā truciter ac toruiter me inspectat, prospiciens ex angulo quopiam. Sed quid uobis Summanum illum euocabo, cæcum, & uno claudicāte pede? quem scio id laturum grauissi me, & iam altero coepit laborare podagra. MVR. Iesus Christ⁹, archanum nosti hoc nostrum institutū? PHRI. Nihil hic cum Iesu nobis, obtice nomen hoc, aut abi. Sciebam anteq̄ fores pulsasses, hac in specta figura. Sed & nuper quando cū puellis in xeno dochio iocabaris, ego uidi. MVR. Iesus ✕ Iesus ✕ Iesus ✕. PHRI. Audin, ut nihil nobis hic cum Iesu? WEDDELE. Pessimus nebulo, cum hoc sacratissimum nomen nunq̄ habeat in ore, sitq̄ præposterus Christianus, hic tantū profert, ubi non est adhibendū, assuetus alioqui iurare Rhadāmantū vel Iouem statorem lapideū, siue ut hoc anno incepit, per anserem Socraticū. MVRNAR. Adeo ne quæso inhumaniter? PHRI. Nihil mihi tibi opus est, ne obturbaueris hoc nomē. Hæc ego sæua Pluto referam immania dicta. In promptu erat, quo mihi spiritū hūc propulisset familiarē, quem gesto in annulo. MVRNAR. Per Plutū igitur te nūc appello, vel si mauis, Leuiathā, aut Astarothū. PHRI. Prospere ueneris loquacissime Murnare. Verū tu Weddele, quid mihi male dicebas, susurriens quædā de meis versiculis. WED. Per maffoy, nesciebam tam eruditū te esse, qui cū Necromantia calleas etiā poësim, PHRI. Sed & Ebrius

sum, &
cabulor
VV E
tamen
guæ, q
aut Hel
easher
PHR
verpun
rum id
ut vide
M V I
os cen
cio, pro
res. P
lo? M
illum n
tum? q
tibi id
q̄ inter
obserua
me ad h
nitatem
cum mu
minis, r
Quid si
PHR
M V I
est, ei ar

LEVIATHAN

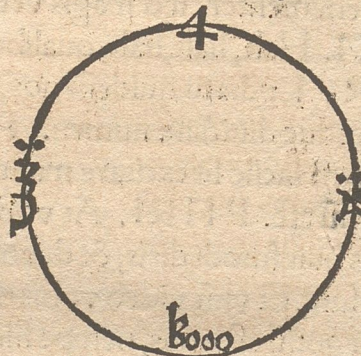
sum, & græculus. Vidisti aliquando dictionariū vocabulorū medicinalium, q̄ multa huic insint Hebraicæ? **VV E D.** Meum hæc transcendunt acumen, audiui tamen mussantes hinc inde studiosos quosdam eius linguæ, qui id iurabant sanctissime, ne vnam dictionem, aut Hebraicam esse, aut probe etiam scriptam, siue que eas herbulas significaret quas tu e regiōe annotaueras. **PHRI.** Q̄ te Dii perdant, ludæe perfidissime, verpum cōduxeram mercede, qui mihi iuxta Hebræorum idioma explicaret dictiones medicinales, verū is vt video, pro iis herbis nescio quid aliud subscripsit. **M V R.** Hac causa nūc non aduenimus vt libros tuos censeremus, quos ego quidem, vt sum pingui iudicio, probō vehementer, sed magis vt diuites nos faceres. **PHRI.** Hah, hah, hah, qualibus diuiciis quæso? **M V R.** Ludis tu quidem nos, sed age Plutum illum nobis reduc diuiciarū numen. **PHRI.** Plutum? quasi tam facile sit excitare mānes. **M V R.** tibi id facillimū est. **PHRI.** At vobis timeo, qui nūc q̄ interfuistis huiusmodi diris, & deuotionibus, multa obseruanda sunt. Et vnū video vobis deesse, quo maxime ad hoc negotiū est opus, nempe silentiū, & taciturnitatem, quin & castos esse oportet, ne quis hac nocte cum muliere rem habuerit. Deinde & lotos aqua fluminis, raso etiam vtroq; barbicio, ani & oris. **M V R.** Quid si suauiolum dederim puellis in xenodochio? **PHRI.** Modo nihil sequutū sit fedius, nihil obest. **M V R.** En iam tui sumus, expiato nos vti par est, ei artificio fidem præstamus. Ego me exuo cucullo;

C

M V R N A R V S

tu adfer quæ necessaria sunt. VVeddele aqua me p
fundito, forpice obiter derasis pilis, ego te expiabo vi
cissim. Os depile est, anū arrigo, prospice. VV E D.
Videne oppedas. M V R. Vniones pedo & thus.
VVED. Noduli pilis intertexti, vniones sunt. M.
Etiam gustato, liquæfacti in ore corrigunt anhelitum.
VVED. Peracta sunt oia, iam me q̄q̄ lustrato. PH.
Accedite iam, videte vt sitis magis muti q̄ pisces. Cir
culū circūscribo. Elil, astaroth, nethanucan, Sche
bach al elohim, Seolnathan, zemorechah, Boooo
acnathem, saphthem, phasiphim, dionfim, huh hodih.

Astaroth.

Belial

VVED. Anim⁹ mihi in pedes decidit Murnare
M. At ego concacauī foeminalia. stillant per genua
flo ces, ole tu. VVED. Pfuch, vt pessime olet. MVR.
Metus mihi sensum abstulit, nō olfacio, vix sum apud
me. PHRI. Quid cornicami sycophātē? filete. Mumi
louiah, Ieliet, hakianiah, sechiah, manadel, Iabaniah, zo
hoel, kanakiah. Agite, q̄ nā specie vultis vt veniat. Plu

tus? M
Tris
vema
areh,
cidi, a
Luca
PH
uiri, t
nitru
PL
quies
te p
dito,
dori
plo
Plu
nuga
man
ciosi
opu
peni
feste
saur
gen
lāt, g
bite
ero
abu
reos
grac

LEVIATHAN

tus: MVR. Hogoftratico amictus cucullo. PHRI.
 Tris mirii natheni chamach banoth thamothe mitigos
 vemakatergot, ve colē omedim vehorhim beor, raimē
 areh, ve al harkia col elil lilah natheni. VVED, Oc
 cidi, attat attatat. MVR. Iesus Nazaren⁹ rex Iudeorū.
 Lucas, Marc⁹, Ioānes, Math⁹. Sācte Frācisce ora p me.
 PHRI. Tacete viroꝝ euiratissimi, mollissimi, foemī
 uiri, tacete, ne moueritis vos extra circulū, iā adest in to
 nitruo & fulmie. MVR. *μὲ μὲ μὲ μὲ μὲ μὲ μὲ μὲ μὲ μὲ*
 PLV. Nequissime hypocrita, qd me pellis e mea re
 quie: Quis tu es? Quid mihi es? Cur mea tibi? Vorabo
 te p meū sceptrū. Eho tu Charō, harpagie hūc cōphē
 dito, leuato surfū nebulonē. PHRI. Muniah anlostoos
 dorios heliates phagor. Persta virilī Murnare, libere
 ploquitor nūc si qd cū illo voles. M. Obsecram⁹ te mi
 Plute, imptire nobis qppiā tuarū opū. P. Nō sunt vobis
 nugacissimi ipostores expetēde opes, sed laborādū est
 manib⁹, quē admodū ceteris. M. Adeo nō sum⁹ supsti
 ciosi, vt gratissima tua munera despiciam⁹, Plute deoꝝ
 opulētissime. Quis em̄ hoc ageret, nisi mente capt⁹, nisi q
 penit⁹ exosā habuerit hāc vitā. Flectere q̄sum⁹, & quicq̄
 sestertia p̄funde aureoꝝ, aut latentē quēpiā ostēta the
 saurū, ah ah ditissime atq̄ et auree Plute. P. Noui hęc in
 genia mellita, q̄ vna manu panē ostētāt, altera lapidē ce
 lāt, q̄ oīa mētimi q̄rū oēs vestiū flocci mēdacīa sūt. Cohi
 bite vos. Meis ne diuicijs, facinorib⁹ v̄ris patronus ego
 ero: M. Per sanctos, p te q̄q̄ Plutū auri figulū, nihil
 abutemur. P. Tu v̄o Vveddele qd cēses? VV. Au
 reos montes vt largiaris. P. Vos uero qualem mihi
 graciā retaliabitis: MVRNAR. Te here Plute

C ii

ua me p
 piabo vi
 VED.
 & thus.
 M.
 helitum.
 ato. PH.
 ces. Cir
 Sche
 , Boooo
 nodih.

Murnare
 r genua
 MVR.
 m apud
 Mumi
 niah, zo
 iat Plu

M V R N A R V S

vt numen colemus, summam salutem in auro atq; opti-
 bus collocabimus, & si quæ sunt alia beneficia quæ a
 diuitibus remetiuntur tibi. Quid enim aliud tibi præ-
 staremus, q̄ vt suspiciamus te deum aureū atq; locuple-
 tissimum? Tute enim auro non indiges, delectaris ve-
 ro mortaliū votis & laudibus. P L V T. Placatus sum,
 dandū est ad tam grandes postulationes aliquid. Verū
 nihil mecū attuli nummorū, vrgente me atq; acriter im-
 pellente necromantico hoc. Theaurū monstrabo re-
 cōditū, docebo & Gnathonicā, & imposturas, quæ am-
 bos vos reddent locupletissimos. Illud vero cū primis
 erit necessariū, non eritis posthac homines, desinetis
 quoq; esse mortales, & timere deū. Quamobrem te
 Murnare in draconem transformo, idq; tui erit officii,
 pestifero & exitiali tuo halitu incelsere Lutheriana.
 Stilo etiam quo vteris libris scribundis, aconito exacua-
 to pestilentissimo, vt longe lateq; inficiat plurimos, ver-
 bis tamen lenociniis quibusdam obtectis, vt cū lepore
 imbibant venenū simplices. Linguam porrige. Attra-
 he. Infecta est, & veneno tincta, vt in concionibus q̄q;
 virus respergas. Paulo Apostolo notam inures, qui
 Theologus non fuerit. Maculabis & Christi Euange-
 lium hoc tam nocenti halitu. In summa, nihil spirabis ni-
 si venena, vt quicumq; viderit, vel audierit, loquentem
 aut scriptitantem, animo moriat. M V R. quin poti⁹
 ex veneno aurum face, quo hiis omnibus minime sit
 opus. P L V T. Quæstus hic erit vberimus. Ad-
 dam & ego gratiam calamo, vt quiduis optaueris, habe-
 as ex Grunnigero Typographo. M V R. Ah quid

barb
 pulli
 etian
 restit
 tum
 iiciā
 Hui,
 Cau
 le, tu
 Si qu
 exclu
 meur
 porco
 bonis
 tinus
 multo
 epula
 gum
 titudo
 mord
 intruc
 lato in
 bentib
 uiuan
 Pfucl
 Stulte
 toq; sa
 re, ev,
 Plute

LEVIATHAN

barbarus ille mihi largiatur, animo quidem scatens am
 pullis, at vero Codro pauperior. Qui liberis & uxori
 etiam animam debet, qui ne obulū habet quidem quo
 restimemat, quem ita deglubui haecenus, ut haud mul
 tum habiturus sit lucri e meis reniis. P L V T. Ad
 iiciā & auri massas aliquot hoc Charonte. V V E D.
 Hui, ut acuminatā & prolixam caudam trahis. P H R I.
 Caue ne ictum tibi impingat. P L V T. V V edde
 le, tu porcus esto Anthonianus. Domi cœnabis nunq̄,
 Si quæ tragemata olfeceris, illic ingeres te. Nemo te
 excludet, tum ob canas setas in capite, tum maxime ob
 meum beneficium. Volutaberis autem in cœno, quæ
 porcorū est natura, id est in alienis peccatis. Si quid a
 bonis viris perperam admissum fuerit, hoc oletum pro
 tinus tu vorabis, tribulabisq̄, ut q̄ maxime puteat, &
 multorum pedor ille inficiat nares. Sic fiet, ut nunq̄
 epulæ meliores tibi sint defuturæ, q̄ Lutheromasti
 gum, qui mendaciorū sunt percupidī, maxima est mul
 titudo, noui semper cupientium expiscari a te aliquid,
 mordicus te trahent, & si non traxerint data opera te
 intrudes, vel in pedibus vel in ore stercoris non nihil al
 lato in conuiuium, multi vice, quo suffitum facias recū
 bentibus, maxime vero porco illo Acarnanio tecum cō
 uiuante, qui hīs epulis saginatur tantūmodo. M V R
 Pfuch, pfuch, olea, ego vorarē male olētia. V V E D.
 Stulte, quauis ambrosia mihi hic cibus gratior est, mul
 toq̄ sapidior etiam ὄνος πλεῖς λύραγ. Non intelligis misteriuſ
 ρρῦζειν, ρρῦζειν, ρρῦζειν, ρρῦζειν, ρρῦζειν. P H R I. Nolim mihi
 Plute, hunc suem hospitem esse, qui siliquas non edit.

M V R N A R V S

M V R N A R. Iam & thesaurum monitrato
 Plute. P L V T. Thesaurum reperies Phrisie
 ad radices montis Otiliani, illuc concede pariter. Est
 autem locus subter ilicem patulam, sub qua quondam
 habitauerunt Druydes incolæ eius loci, præmissis ante
 preculis & exorcismis tuis. Quin & manes illic uidebi
 tis obambulantes igneis globis. Ipse ex utroq; laboro
 pede, abeundum quorq;, quoniam me præstolant Aea
 cus, & Rhadamant⁹, iudicijs ferendis apud inferos. Re
 legato me iam necromantice. P H R I. Helij samasai
 Gelonitros gedebanay, yfara mana clomiud anlostoos
 donos. Agite exeamus anteq; porta claudat. M V R.
 Sine abluâ prius concacatū fœminale. P H R I. Ne
 quaq;, pellicij uice subministrabit caldorem. Siquidē ge
 lu imminet hac nocte horrendū, quod ipsum diuinor
 ex luna suboriente. V V E D. Somnū ne capiemus
 hac nocte? P H R I. Non. M V R. O ella, ella,
 ella mi. P, H R I. Saltant hic larvæ in agris, ignei
 globi, quos dixit Plutus. Isthic locus est. Impinge ligo
 nem rustice quadrate Murnare. Tu accensa tene lumi
 naria V V eddele. P H R I. Quam magis idoneus
 esses ad aratrum & defodienda uineta, q; ad sacerdoti
 um. Sed prominet hic cauda, præpeditq;. M V R.
 Ridetis me miserū. P H R I. Impinge fortiter. Hui.
 Cessa. Auscultate. Sacrū est, & misterium artis neoman
 ticæ, ne quis effodiendis thesauris loquatur, quoad le
 uatus sit sub diuum, peractaq; sint omnia. Ego precu
 las lego. Rursum impinge ligo nem. Cede huc, descen
 dam ego in spelæum. V V E D. Io, Io Pythij aurifo

LEVIATHAN

dina, & Mide opes, fulget aurum, quin & striniolū ad
 læuam. O mortaliū omninū scelicissimos nos. *γῆν γῆν*
γῆν γῆν Ho hoh Murnare. Stercora sunt equina
 & bouina. MVRNAR. Heu miserum, miserum
 me, perij male perditus, Plute deceptor fraudulentissi-
 me. Excrucior aurum tam subito mihi ereptum ex fau-
 cibus. PHRI. Num id prēmonebam, ne quis ob-
 ganniret, vel inturbaret sermone fossionē? lam hoc
 auro fruimini precio loquacitati digno. Abi in malū
 exitiū immundissime porce, Tua hæc noxa est. Inunc,
 & stercore tuis veltcere, vt nunq̄ impinguescas spur-
 cissime. MVR. Abi in rem malam, alioqui & ca-
 put tibi contundam ligone, quod te Charon arripiat,
 hom, m, m. PHRI. Punge cū cauda hui. VVED.
 Recipio me in urbem, sentietis posthac qualem inces-
 fueritis porcum. Excommunicabo quoq̄ te, atq̄ ani-
 maduortam in te fetidissime Leviathan en altera vice.
 En abeo, vale astrologe. MVR. Ah ah perditissim⁹
 ego mortaliū omnium in terra, quid vltra opus mihi
 est vita? Animo, genioq̄ meo fraudatus sum. Quo me
 vortam. PHRI. factum est hoc vestrum, quod
 tamen infectum reddi non potest. Ad officium inuita-
 ris a Pluto tibi iniūctum, vt sacras doctrinas calumnie-
 ris, oblistasq̄ plurimum, quo cæci permaneāt Germa-
 ni, cæciq̄ cæco famulentur Pluto, cæterisq̄ superstitioni-
 bus. Non em̄ sine causa Plutus hoc voluit, Leviathan
 vt sies, ac non potius epopa, vel asinus. MVR. Boni
 consulā optet meā conditionē. Verz age, gratulāte ne, &
 patrocinaat sydera celestia his munijs. PH. Nihil est

M V R N A R V S

quod astra consulas, in re tam aperta, immo & necessaria. Quis melior impostor ad id delegari potuerat, vel ex centum etiam milibus Itatorum: quamq̃ & fata plurimum profint, si arriserint, quemadmodum somniant Chaldaei. Q̃ si cupis scire horoscopum, edicito annum, mensē, diemq̃ quo editus es, ne per latum quidem vnguem tibi defecero. M V R. N i mea fallat opinio, quarta luna natus sum, anno 1475. Mense duodecimo, hora Sexta pomeridiana. P H R I. At non hic suspicandū, sed sciendum est. M. Ita me quondam edocuere ambo parentes. P H R I. Sede hic, vt tractem tecum numeros.

Et stultus non

intelliget

Iam a
tum e
Lung
tis, Lu
num f
num,

Sig

TC
nem st
hirciffa
quercu

LEVIATHAN

Iam audi quid tibi polliceantur astra . Influentia quæ
tum erat sic habebat . Signum ascendens asinus, dom⁹
Lung, exaltatio Saturni, casus Iouis . Dominus ascendē
tis, Luna. Oppositum ascendentis, porcus. Asinus sig
num frigidum, nocturnum, occidentale, mobile, terre
num, melancholicum, tropicum.

Signum oppositum.

Signum ascendens.

Vaticinium Astrologi.

¶ Quæ si excutiam⁹ quid significant, indicāt homi
nem stupidum, bardum, vecordem, iudicij crassissimi,
hircissantem, & (quemadmodum aiunt) e terra, vel
quercu natum, moribus incultum, incivilem, inurba

D

M V R N A R V S

num, linguam habentem petulantissimam, immane q̄
q̄ insanientem si quid acciderit aduersi. Dominus ascē
dentis, vagum indicat, mutabilem, Protheum, Luna
ticum, egregium potorem, surdum, frigidum, hebetē,
tumidum, inflatum, bene battulatum.

¶ Coniunctio Saturni cū Luna, seditiosum, inuidū,
infidelem, obsistentem pietati, resistentem doctrinis sa
nis, contumeliosum, blasphemum in quēdam sacra,
quod significat (vt mihi videtur) in Paulum & in Euā
gelium Christi, his enim quid sacratius? adprobe ling
uatum, versipellem, temerarium.

¶ Hoc est e cælo iudicium, tute scis probe ne te pin
xerim tuis coloribus. M V R N A R. Ad perpen
diculum vsq̄. P H R I. Nec diuerticulum dolis.
Opera quæ fuere, aperta sunt, omnis res palam est.
M V R, Verz necdū dixisti, ppitia habeā astra, nec
ne? P H R I. Hoc toties tibi obstrepam? fauentissima,
tantum mentire, impone, excita seditiones, in Lutherū
te armato, auri aucupaberis quantum voles. M V R.
Quid si pro Luthero q̄q̄ scribam, dūmodo nummos
corradam? Quid itē si cum auro etiam pugnos & san
nas? Aut aliquis vicissim mihi oppedet Lutheranorū?
P H R I. Aleæ id committendum est, standumq̄ tesse
ris & sorti. Inclinant astra, non liberant, nisi quod au
dentes interdum fortuna iuuat, quæ si etiam nouerca
fuerit, arriseritq̄ sinistre, mortuo tñ erit memorabile
ob malefacta perire. Qui insigni aliquo flagitio peritat,
non interit. Immortalis est fama pessima, atq̄ en tum
viuit, cum esse credideris mortuam. Obrepit dies, abe

und
Heu
patu
etian
eris,
p al
biue
spere
sit Ec
indig
At d
P H
auter
do? &
vōv éz
nus c
ra pr
Quic
Vad
obrep
niat n

L E V I A T H A N

undum mihi, egris locia vt inspectem, MVRNAR.
 Heus tu, diuexat mentem ambitio quaedam, coepisco-
 patum, vel suffraganeatum vt ambiam, fatorum est ne
 etiam hic fastus; PHRI. Nequaquam, Episcopus non
 eris, prohibente id ascendenti opposito, influunt enim
 p alinatio, & mulione, & carbonario, huiusmodi si am-
 biueris, prosperaberis quidem. Nec quicquam est quod
 speres ab Ro. Pontifice, qui nuper etiam vacuos remi-
 sit Eccium & Hogofstratum, donatis forte nonnullis, sed
 indigna tam emeritis imposturis. MVRNAR.
 At de hoc ego plane auream spem mihi conceperam.
 PHPI. Nihil minus. MVRNAR. Quid
 autem si summas manus mihi deosculaturus sis aliquan-
 dos & dicitur, τὸν μέσον δάκτυλον ἐκτείνῃς, οὗτος ἔστιν ὁ ἀργεντι-
 νῶν ἐπισκοπος. PHRI. Apagesis, q̄ caudatus tum eris & dig-
 nus cui & nomen imponemus caudato. Sed dii melio-
 ra prouideant, ne nobis ficulneus contingat Episcopus.
 Quid sui cum aureo circulo in naribus; MVR.
 Vade ergo infidelissime mathematice, somnus mihi
 obrepit, obdormiam hic subtus quercum, donec adue-
 niat meridies.

Vincet veritas, suumque obtinebit
 fulgorem, volentibus nolen-
 tibus vniuersis filiis hu-
 ius sæculi.

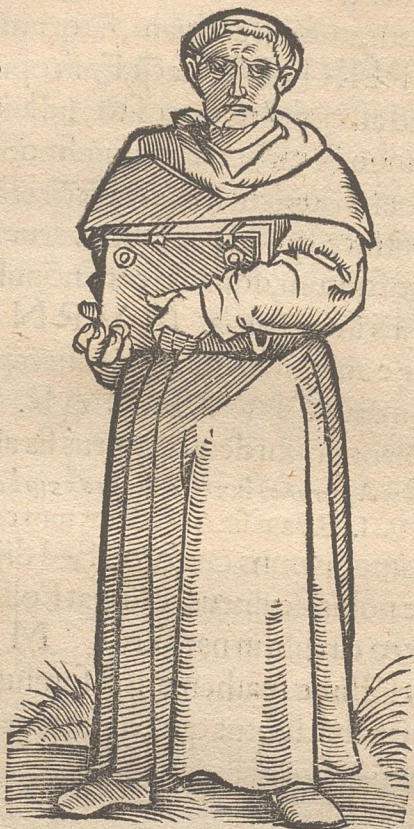
D ii

LUTHERVS.

In die illo uisitabit dominus in gladio suo duro & grandi & forti,
super Leuiathan serpente[m] uestem, & super Leuiathan serpente[m]
torruolum, & occidet eum qui est minari.

Super aspidem & basiliscum ambulabis, &
conculcabis leonem & draconem.

Leuiathan, de cuius
ore procedit ignis
fumus, & sulphur.

Abducas draconem in hamo, circumdabis
capistrum naribus eius.

& ac
& h
calic
spe
ni, &
sæcu

A
nar &
mines
met co
ment
porcu
vobis
quanc
est, ve
re, imp
qa nih
friuole
latus,

LEVIATHAN

¶ Si quis adorauerit hanc bestiam & imaginem eius,
& acceperit caracterem in fronte sua, aut in manu sua,
& hic bibet de vino iræ dei, quod mixtum est mero, in
calice iræ ipsius. Et cruciabitur igne & sulphure, in cō
spectu angelorum sanctorum, & ante conspectum ag
ni, & fumus tormentorum eorum ascendet in sæcula
sæculorum.

CHRISTIANAE LIBERTATI OSORIBVS VNIVER SIS. S.

Adeste quicumque veritatis, & Euangelii Chri
sti hostes, adeste, spectate miseros ac deplo
ratos illos Lutheromastigas, Thomã Mur
nar & VVeddelum caufidicum. Ante paucos dies ho
mines fuere, nunc vero præstigio quodam quod sibi
met constituerunt, dæmonis cuiusdam opera & incanta
mentis, cui nomen Plutus, vnus in draconem, alius in
porcum versus est. Quos ideo in palam exponimus
vobis omnibus, vt post hac metum incutiat, ne & vos
quandoque transformemini in bestias, tutum enim non
est, veritati resistere, & in leges diuinas diu impie age
re, impune non cedit, faciãt vos cautos aliena pericula,
q̃a nihil prosperatũ est, quicquid hætenus a quibusdã
friuole tentatum est contra Lutherum. Eccius dedo
latus, & cum hoc exciũs est. Leus verpus in porcum,

D iiii

In die illo visitabit dominus in gladio suo duro & grandi & forti,
super Leuiathan serpentem uestem, & super Leuiathan ferpentem
toruolum, & occidet cetum qui est minari.

de cuius
t ignis
phur.

M V R N A R V S

cæteri omnes prostrati sunt. Et per Christum bene res habet, dum iuxta veterum opinionem Pythagoricorum, in bestias migrât hominum animæ, & de corpore in corpus, modo non semel via tota præcludas transformandi se, gladio nimirum & seditione vastante omnia. Periculum subest, nisi quantotius resipueritis. Non prophana est quâ contēnitis doctrina, sed coelestis, sed Euāgelica. Si recipitis consilium, bene est. Sin minus, nos quoq; in interitu vestro ridebimus, dicemusq; vobis illud Euangelicum. Cantauimus vobis, & non saltastis. Compertum est, in hanc diem, neminem eruditorum, ac bonorum virorum se opposuisse Luthero, nisi tantum crassos, indoctos homines, corruptos mente, & vētri deditos, quorum finis erit secundum opera eorum. Et iam satis didicimus, quales se præbuerint in eorum disputationibus. Monachi & Theologistę repulsi sunt. Nihil reliquum est, quam vt spurios & infames homines, quin nūc lotrices & balneatrices videam⁹ colluctari in hac arena, qui & accinxerunt se vt audiuius. Meditantur enim, quomodo articulis Hussio falso impositis, Luthero laqueum iniiciāt. Sed frustra iacitur rete ante oculos pennatorum. Et hi vt faciunt alijs, ita cōtinget eis vicissim. Appetunt em̄ infames esse. Quin quaginta sumus, iurati in huiusmodi spurios, & vanidicos, & si nos non sufficimus, implorabimus & amicorū opem. De Murnaro hoc obiter præfamur, nunq̄ nos odisse hominem, qui cum illo Basileæ, Francofordiæ, Treueris, amicissime viximus aliquñ, blasphemiam autē detestamur, qua domini nr̄i Iesu Christi, & diui Pauli

Euan
nostr
Chri
& fra
vt fil
enim
tem,
perfe

LEVIATHAN

Euangelica documenta conatus est contemerare . Ad
nostrā iniuriam ne murmuraremus quidem, verum in
Christi blasphemia, ne patri etiam parcimus, & matri,
& fratrib⁹, qui idem & spiritum nobis suum largietur,
vt filii iniquitatis non apponant nocere nobis . Dies
enim domini aduersum omnem superbum & arrogan-
tem, & aduersum omnes naues Tharsis, quæ sunt naues
persecutorum Euangelicæ doctrinæ.

Valete vt meriti.

bene res
gorico/
corpore
transfor
omnia.
Non p
sed Euā
nus, nos
vobis
faltatis.
itorum,
nisi tan
te, & vē
eorum.
eorum
ulli sunt.
s homi
collucta
imus.
also im
citur re
ulhs, ita
e. Quin
vanidi
micorū
nq̄ nos
fordiæ,
am autē
i Pauli

503
Georgs-B.

1211

Murnarus Leviathan

Vulgo dictus, Geltnar/oder
Genß Prediger.

Murnarus, qui & Schön henselin,
oder Schmutz Kolb, de
se ipso.

Sinugæ, & fastus, faciunt quem relligiosum,
Sum bonus, & magnus, relligiosus ego.

Raphaeh
ni Lu
p

